

Lista över begrepp i Gallen-Kallela Museets video för andra stadiet Kulturstiget

Museum

Ett museum bevarar, tar hand om och presenterar kulturarvet. Museet har ofta en egen samling, men det kan också presentera material som har samlats av någon annan. ICOM definierar ett museum år 2022: "Ett museum är en permanent institution utan vinstintresse som bidrar till samhället, som forskar, samlar in, bevarar, uttolkar och ställer ut materiellt och immateriellt kulturarv. Museer är öppna för allmänheten, tillgängliga och inkluderande och främjar mångfald och hållbarhet. De verkar och kommunicerar etiskt, professionellt och med bred delaktighet, samt erbjuder allsidiga upplevelser för utbildning, nöje, reflektion och delning av kunskap." (länk)

Konst

Konst är en skapande verksamhet och resultatet av den, som till exempel en tavla, skulptur eller ett musikstycke. Konsten kan definieras på många olika sätt, och frågan om vad som är konst är central inom estetiken som vetenskap.

Kulturarv

Kulturarvet är konkreta föremål eller immateriella saker, sedvänjor och bruk som reflekterar människors värderingar, övertygelser, kunskaper och traditioner. Det är litteratur, konst och minnesmärken, det är färdigheter och berättelser som vi lärt oss av våra förfäder och anmödrar och som vi i vår tur för vidare, det är maten som vi tycker om, och filmerna som vi tittar på, och som vi känner igen oss själva i.

Oljemålning

En oljemålning är en målning där bindemedlet för färgerna är en olja som torkar. Oljemålningar görs oftast på duk, träskiva eller kartong.

Konstgrafik

Med konstgrafik avser man konstnärliga metoder där man använder en ristad eller etsad platta för att trycka en bild. Med den grafiska tekniken kan man göra många bilder, många avdrag, med en enda platta.

Freskomåleri

En freskmålning är en målning som gjorts på ett vått kalkputs. Färgpigmentet torkar ihop med kalkputsen, och därför är målningar i freskoteknik mycket hållbara.

Ateljé

Ateljén är konstnärens arbetsrum.

Renässans

Ordet renässans betyder pånyttfödelse (fr. renaissance, it. rinascimento) och det är namnet på den konststil som dominerade under 1400- och 1500-talet i södra och västra Europa, särskilt i Italien. Renässanskonsten tog intryck av antiken och förnyade målarkonst, skulptur och arkitektur.

Vinterträdgård

En vinterträdgård är ett växthus eller inglasat rum i samband med en bostad, där man kan odla växter året om.

Tillgänglighet

Med tillgänglighet avses att man tar i beaktande människors mångfald och olikheter då man planerar den byggda miljön. En hindersfri miljö är fungerande, säker och behaglig och det är lätt att ta sig fram till byggnadens olika rum. I en hindersfri miljö är utrymmena och deras funktioner så tydliga och lättanvändliga som möjligt. Ett hindersfritt utrymme tar i beaktande olika behov för rörlighet, synlighet, hörbarhet och kommunikation.

Anvisningar för ett tryggt rum

Med anvisningar för ett tryggt rum strävar man efter att skapa en så trygg och behaglig miljö som möjligt för alla. Det väsentliga är respekten för andra och att man ingriper vid trakasserier.

Naturalismen

Naturalismen är en riktning inom bildkonsten som uppstod på 1800-talet i Frankrike, där man strävar efter att avbilda verkligheten så troget som möjligt. Motivet i de naturalistiska konstverken kan vara fula eller all dagliga.

Symbolism

Symbolismen är en konstriktning som uppstod på 1880-talet i Frankrike, där man strävade efter att skildra drömmar och fantasiföreställningar. Inom symbolismen avbildade man inte den vardagliga och konkreta världen, utan man tog sina motiv från den andliga världen.

Kolorism

Kolorismen är en riktning inom bildkonsten som uppstod i slutet av 1800-talet, där man fokuserade på färganvändningen och där bildens motiv och former är av sekundär betydelse.

Kalevala

Kalevala är Finlands nationalepos. Det är en samling dikter som sammanställdes av Elias Lönnrot (1802–1884) av sinsemellan olika folkdikter som också härstammade från olika tider.

Porträtt

Ett porträtt är en bild av en person där man strävar till att efterlikna modellen. Ett porträtt avbildar också ofta personens karaktär eller sociala ställning. Ett porträtt kan vara en målning, teckning eller skulptur.

Glasmålning

En glasmålning är en komposition gjord av glasbitar i olika färger. Glasbitarna fogas ihop med varandra med hjälp av lister av bly, en blyinfattning. En glasmålning kan vara ett självständigt verk eller ett fönster som är en del av en byggnad.

Hortonom

En hortonom är en specialist på hortikultur, trädgårdsodling. Hortonomen förädlar och odlar växter; hen utvecklar nya produkter, marknadsför och bedriver handel med dem. Hortonom blir man genom studier vid en yrkeshögskola.

Perenna växter

Perenna växter är fleråriga, örtartade växter.

Rökbastu

En rökbastu är ett slags traditionell, vedeldad bastu utan skorsten. Röken fyller bastuutrymmet, och vädras sedan ut före bastubadet. En rökbastu kallas också för en svart bastu därför att väggar och andra ytor färgats svarta av sot.

Källor, publikationer:

Tolvanen, Jouko, 1967. *Taidesanakirja*. Helsinki: Otava.

Källor, internet:

Hämeen ammattikorkeakoulu. Puutarhatalous, hortonomi. [<https://www.hamk.fi/amk-tutkinto/puutarhatalous-hortonomi-amk/>]

ICOM. Museum Definition. [<https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/museum-definition/>]

([ICOM:s Museidefinition](#))

Invalidiliitto. Esteettömyys. [<https://www.invalidiliitto.fi/esteettomyys>]

(<https://www.invalidiliitto.fi/sv/invalidforbundet>)

Kalevalaseura. Mikä on Kalevala? [<https://kalevalaseura.fi/mika-on-kalevala/>]

(<https://kalevalaseura.fi/sv/om-kalevala/>)

Suomen hirsiperinne. Savusauna. [<https://hirsiperinne.com/savusauna/>]

Suomisanakirja. Talvipuutarha. [<https://www.suomisanakirja.fi/talvipuutarha>]

Viherpeukalot. Perennat. [<https://www.viherpeukalot.fi/perennat>]

Yhdenvertaisuus.fi. Turvallisemman tilan ohjeistus.

[<https://yhdenvertaisuus.fi/turvallisemman-tilan-ohjeistus>]

([Anvisningar för ett tryggt rum - Likabehandling.fi](#))